

OD REDAKCJI

Uwadze czytelników „Przeglądu Socjologicznego” polecamy tym razem zestaw tekstów mieszczących się w nurcie *gender studies*. Ich Autorki i Autorzy, odwołując się do wyników badań dotyczących różnych dziedzin życia społecznego, wskazują na znaczenie płci kulturowej – ról płciowych, stereotypów, tożsamości, języka – dla jednostkowych doświadczeń i społecznych zjawisk.

Artykuł Aldony Żurek poświęcony jest funkcjonowaniu kobiet w rodzinie w kontekście jej przemian. Rozważania autorki dotyczą szczególnej roli i statusu kobiet w procesach deinstytucjonalizacji i „nowej instytucjonalizacji” rodziny, w których z jednej strony są one inicjatorkami i beneficjentkami zmian, z drugiej strony – „strażniczkami instytucjonalnych wzorów życia rodzinnego”.

Przedmiotem badania Julity Czerneckiej i Katarzyny Kalinowskiej były sposoby metaforyzowania miłości przez heteroseksualne kobiety i mężczyzn. Wyniki analizy metafor pokazują specyfikę doświadczania miłości w dwóch fazach: zakochania i bycia w związku. Zaobserwowane genderowe różnice w metaforach miłości wynikają z odmiennych sposobów jej przeżywania przez kobiety i mężczyzn oraz ich specyficznych ról społecznych i pozycji w diadzie.

Anna Kujawska-Kot, rozpatrując teksty kultury (utwory literackie i filmowe) z perspektywy lingwistycznej, zwraca uwagę na znaczenie parajęzykowej i werbalnej komunikacji w wyrażaniu tożsamości płciowej przez osoby transseksualne. Jak wynika z jej badań, upłciowienie głosu i języka w procesie tranzycji obejmuje nie tylko osiągnięcie kobiecej lub męskiej barwy głosu, ale także wybór imienia, stosowanie odpowiednich dla danej płci końcówek fleksyjnych i struktury gramatycznej, a nawet zmianę stylu komunikowania się na kobiecy bądź męski.

Emilia Paprzycka i Edyta Mianowska podjęły problem wpływu płci i innych cech społeczno-demograficznych jednostek na wskazywane przez nie możliwe powody decyzji o rozstaniu i zakończeniu niesatysfakcjonującego związku. Autorki, opierając się na wynikach badań ilościowych (CAPI), wykazują nie tylko różnice w potencjalnych przyczynach rozpadu intymnej relacji podawanych przez kobiety i mężczyzn, ale też zróżnicowanie opinii na ten temat w ramach obu kategorii płci, uwarunkowane m.in. wiekiem, wykształceniem i statusem zawodowym respondentek i respondentów.

Grzegorz Wójcik bada medialne wizerunki opiekunek i opiekunów (na przykładzie dwóch opiniotwórczych tygodników). Zauważa wpływ przyjętej przez oba czasopisma linii ideologicznej na sposób przedstawiania kobiet i mężczyzn w szeroko rozumianej opiekuńczej roli i wciąż dominujący obraz tradycyjnego podziału ról ze względu na płeć, gdzie kobieta pozostaje główną opiekunką dzieci, osób z niepełnosprawnością i starszych.

Olga Czeranowska, Sławomira Kamińska-Berezowska oraz Bartosz Mika stawiają pytanie o wpływ płci badacza/badaczki na ich pracę naukowo-badawczą i przebieg kariery. Analizowany przez nich materiał badawczy stanowią pogłębione wywiady z czołowymi socjolożkami i socjologami pracy oraz ich najważniejsze opracowania. Na ich przykładzie zaobserwowano, że badaczki przejawiały większą świadomość i wrażliwość w dostrzeganiu znaczenia płci dla społecznego funkcjonowania ich samych oraz uczestników ich badań.

Zeszyt zamyka opracowana przez Urszulę Kluczyńską recenzja zbiorowej monografii *Formy męskości 3. Antologia przekładów*. Recenzentka koncentruje uwagę przede wszystkim na socjologicznych tekstach autorstwa uznanych zagranicznych badaczy i badaczek zamieszczonych w antologii przygotowanej przez literaturoznawców. Podkreśla, że zbiór ważnych i wartościowych tekstów z zakresu studiów poświęcony problematyce męskości i mężczyzn inspiruje i skłania do krytycznej refleksji nad dominującymi w ramach *men's studies* teoretycznymi nurtami i ich przydatnością w badaniach polskiego społeczeństwa.